REDACȚIUNEA,
Administrațiunea și Tipografia
Brașov, piața mare *nr. 30.*
Scrisorĭ nefrancate nu se primesc. — Manuscripte nu se retrimit.
INSERATE
se primesc la Administrațiune în Brașov și la următórele
BIROURI de ANUNȚURI:
în Viena: la N. Dukes Nachf., Nux. Augenfeld & Emeric Lessner, Heinrich Schalek. A. Oppelik Nachf. Anton Oppelik. în Budapesta: la A. V. Goldberger. Ekstein Bernat, Iulin Leopold (VII Erzsébet-körut).
PREȚUL INSERȚIUNILOR: o seria garmond pe o colónă 10 banĭ pentru o publicare. — Publicărĭ mai dese după tarifă și învoială. — RECLAME pe pagina 3-a o seriă 20 banĭ.

GAZETA TRANSILVANIEI

ANUL LXV.

„GAZETA“ iese în fiăcare ḑi.
Abonamente pentru Austro-Ungaria:
Pe un an 24 cor., pe șése lunĭ 12 cor., pe treĭ lunĭ 6 cor.
N-rii de *Duminecă* 2 *fl.* pe an.
Pentru România și străinătate:
Pe un an 40 francĭ, pe șése lunĭ 20 fr., pe treĭ lunĭ 10 fr.
N-rii de *Duminecă* 8 francĭ.
Se prenumeră la tóte oficiele poștale din întru și din afară și la d-nii colectorĭ.
Abonamentul pentru Brașov
Administrațiunea, Piața mare, Târgul Inului Nr. 30, etagiu I.: Pe un an 20 cor., pe șése lunĭ 10 cor., pe treĭ lunĭ 5 cor. Cu dusul în casă: Pe un an 24 cor., pe 6 lunĭ 12 c., pe treĭ lunĭ 6 corone. — Un esemplar 10 banĭ. — Atât abonamentele cât și inserțiunile sunt a se plăti înainte.

Nr. 176. | Brașov, Lunĭ-Marțĭ 13 (26) August. | 1902.

Șovinism de pe amvon.

(*a*) Nenumĕrate sunt ocasiunile, în carĭ șovinismul maghiar se manifestă în diferitele ei hipostase.

Cea mai frecuentă formă în care îl întêlnim este șovinismul în pressă, care ḑilnic dă alarma de cruciadă contra popórelor nemaghiare, a căror exstirpare este proclamată ca ultima țintă a politicei maghiare.

Cu acest fel de șovinism ne deprinsesem însĕ ca țiganul cu scânteile și în bună parte îl puneam pe socotéla scribilor perciunațĭ, a căror profesiune este agitația nesăbuită în potriva naționalităților.

O altă specie de șovinism este șovinismul de la tribuna politică, cu care ne întîlnim de asemenea ḑilnic atât în parlament, cât și în diferitele întrunirĭ politice ale tuturor partidelor din acéstă țéră.

Libertatea pressei și a cuvîntului însĕ fiind un punct cardinal al tuturor constituțiilor moderne, nu ne-am puté supĕra, décă compatrioții noștri maghiarĭ ar face numai us de ea și nu abus și nu ne-am supĕra, décă am puté ḑice și noi cu vechiul adagiu latin: „Hanc veniam damusque petimusque vicissim“.

Dat fiind însĕ *abusul* ce-l fac mercenarii condeiului și ai cuvîntului cu acéstă libertate în pressa adversă și la tribuna politică adversă. pe când nouĕ ne stă la spate procurorul, chiar și când am vrea sĕ facem *us* legal și constituțional de ea, nu ne rĕmâne, decât sĕ constatăm cu regret acest lucru și sĕ stigmatisăm ca o apariție abnormală ceea ce vedem, că se petrece pe acest teren.

Mai sunt însĕ și alte terenurĭ pe carĭ vedem manifestându-se șovinismul și carĭ după tóte condițiunile adevĕratei libertățĭ, ar trebui sĕ fie considerate ca sanctuare și scutite de libertinagiul degenerat.

Acestea sunt: fotoliul ministeriului public, catedra și amvonul.

Cine nu scie însĕ, că la noi și pe aceste terenurĭ s'au vĕḑut crescênd în belșug floricelele șovinismului!

Cine nu scie, că s'au găsit procurorĭ, carĭ s'au lăsat influențațĭ de curentul bolnăvicios, și de la înălțimea scaunului, ce-l ocupau, au pronunțat cuvinte adênc jignitóre pentru compatrioții de altă limbă, cu tóte că datoria lui era, de a-se mărginì la stabilirea și fixarea elementelor de penalitate în cestiunea adusă la bara justiției.

Ér catedrele învĕțămêntului public?

De câte-orĭ au fost ele profanate, propagându-se dela înălțimea lor cea mai descreerată ură de rassă! Ne este încă în recentă memorie elucubrațiunea unui profesor, publicată înainte de asta cu 2—3 anĭ în anuarul unui gimnasiu de stat înființat abia de un deceniu în mijlocul unei populațiunĭ nemaghiare, cu scop de a îndeplinì acolo o misiune „patriotică“. Acea elucubrațiune insulta direct și fără încunjur naționalitățile.

Credeam că a rĕmas nepângărit cel puțin amvonul.

Ne-am înșelat.

In ḑiua de Sf. Stefan a. c. am asistat din întîmplare la un serviciu divin într'o biserică dintr'un orășel locuit, și mai ales încungiurat, de o populație nemaghiară, românéscă și săséscă.

Sfântul Stefan a fost pentru Ungurĭ un rege mare, pentru-că el a fost acela, care i-a făcut sĕ părăséscă legea păgânéscă și primind creștinismul sĕ se facă accesibilĭ pentru civilisațiunea europenéscă.

Cu tot dreptul îl serbéză decĭ Ungurii pe acest rege, pentru-că în adevĕr multă recunoscință îi datoresc.

Dér în biserica reformată din Ibașfalĕu, predicatorul festiv d-l Koréh Endre — căcĭ despre acesta e vorba — ce credețĭ, cum a celebrat memoria primului rege ungar?

Póte credețĭ, că a pronunțat o umilă rugăciune, în care sĕ fi mulțumit Celui de sus pentru favorurile de carĭ au fost împărtășițĭ Ungurii în atâtea sute de anĭ? O rugăciune, în care sĕ fi implorat ajutorul și binecuvêntarea Atotputernicului pentru viitor?

Dómne feresce!

D-l Koréh Endre, șovinistul predicator de la Ibașfalĕu, a proclamat de pe amvon ura de rassă, ocărînd popórele, pe carĭ Ungurii le-ar fi primit cu generositate la sînul lor și carĭ aḑĭ ar rĕsplăti generositatea Ungurilor cu „mârșavă ingratitudine.“

Aicĭ în acéstă țéră, spunea d-l Koréh, totul trebue sĕ devină maghiar și cuvinte de anatemă și de amenințare a aruncat asupra acelora, carĭ se vor opune procesului de asimilație.

Am rĕmas înmărmurițĭ, vĕḑênd până unde a pĕtruns bóla șovinismului, urcând chiar treptele amvonului, de unde ar trebui sĕ se propovĕduéscă iubirea și pacea, conform frumóselor precepte cuprinse în evanghelia lui Christos.

Nu cunóscem pe d-l Koréh Endre, dér credem, că nu este primul sĕu debut pe terenul șovinismului, deóre-ce organul național săsesc din Sibiiu, reproducênd entrefilet-ul nostru de mai deunăḑĭ relativ la predica sa, îl caracteriséză cu următórele cuvinte: „Unsere Leser kennen den jungen Streber zur Genüge“.

Nu putem sci momentan nicĭ aceea, décă avem de a face cu un fapt isolat, orĭ că tot de spiritul lui Koréh sunt animațĭ toțĭ predicatorii „evangheliei reformate“.

In tot casul predica dela Sf. Ștefan, pronunțată în biserica reformată din Ibașfalĕu, pórtă mai mult caracterele distinctive ale psychopatologiei, de cât ale evangheliei.

Limba maghiară in școlele nostre. In numĕrul sĕu dela 23 August a. n. „Libertatea“ din Orăștie face o gravă destăinuire. Consistorul gr. or. român din Arad a dat ḑilele trecute un circular cătră toțĭ învĕțătorii diecesei, în care îĭ învită, ca împărțirea órelor de predare pentru anul școlar 1902/1903. s'o arangeze așa, încât *17 din suma totală a orelor pe sĕptĕmână sĕ se întrebuințeze pentru predarea în limba maghiară.* — Décă destăinuirea numitului ḑiar corespunde adevĕrului, atuncĭ — supunerea consistoriului din Arad la ucazurile ministrului Wlassics constitue un fapt din cele mai triste. Ér décă ne gândim, că pentru procederea uniformă consistoriul din Arad se va fi pus în înțelegere cu consistoriile din Sibiiu și Caransebeș și numai în urma acésta va fi dat cercularul din cestiune, inima fie-cărui dintre noi trebue sĕ se strîngă de durere în fața acestui act de supunere fără protest și fără o manifestare a întregei biserice contra ordinului despotic și ilegal al ministrului. Sperăm, că o cuvenită lămurire se va da în curênd din partea autorităților superióre școlare, căcĭ e vorba, ca învĕțămêntul nostru primar confesional sĕ fie mai bine de jumĕtate maghiarisat.

Maghiarisarea Rutenilor. Pressa maghiară cântă imnurĭ de laudă episcopului gr. cat. rutén *Firczak* din Muncaciu. In urma ucazului ministrului Wlassics privitor la predarea limbei maghiare în școlele primare, Firczak a adresat preoțimei rurale din nefericita lui diecesă o pastorală, în care pune la inima preoților, ca conducĕtorĭ spiritualĭ ai poporului și ca directorĭ școlarĭ, sĕ-șĭ dea tótă silința, „ca populația rutênă sĕ-șĭ însușéscă cât mai fundamental limba maghiară, pentru-ca și în limbă sĕ înțelégă pe fratele sĕu, pe Maghiar, cu care în sentimente pururea a fost una“.—Nu-i modru, episcopul Firczak aspiră la vr'un titlu de „baron“, séu la ceva mai mare, de s'a dat cu totul pe partea maghiarisatorilor, punêndu-se însușĭ în fruntea acestora și îndemnând pe credincioșii sĕi sĕ-șĭ lapede *limba*, adecă caracterul național. Tristă decadență.

FOILETONUL „GAZ. TRANS.“

Cum a dejucat Eliade cabala ruséscă.[1]

(Fragment din Issahar, Anexa 10, p. 89 100).

Regulamentul organic se pusese în aplicare sub guvernul lui Kisseleff. în 1831 în Muntenia, și 1832 în Moldova. Insĕ interesul politicei rusescĭ cerea, ca el sĕ nu fie cunoscut publicului, din causa articolului, care răpia autonomia țĕrii și care fusese adaus în ascuns, după votarea regulamentului de camerĕ. Pentru aceea lui Eliade, ca editor, i-se impune prin contract, ca sĕ dea guvernului 300 de esemplare, ér restul sĕ le țină închise un an, și décă la împlinirea acestui termen nu i-se va da voie spre a le publica, sĕ i-le cumpere guvernul.

„Bine!“ cugetà în sine Eliade, care îșĭ făcuse planul de a dejuca cabala rusésca; și dise postelnicului: — Eu, ca editor, cu 300 de esemplare, carĭ le voiŭ da gratis guvernului, cumpĕr manuscrisul și pot tipări câte esemplare voesc. Și, fiind-că acéstă carte, ca lege a țĕrii, e trebuitóre tuturor, décă voiŭ tipărì peste 300, încă 100 de mii de esemplare și, décă după un an nu mi-se va da voie sĕ le public, socotind câte un galben esemplarul; guvernul îmĭ va rĕspunde 100 de mii de galbenĭ și-șĭ va lua cărțile. — Cum? — dise postelnicul; mai spune odată, că nu pricep bine.

Eliade repetà cele dise, adăogând, că prin acésta nu va eși din cuprinsul contractului.

— O bată-te sĕ te bată, — rĕspunse postelnicul, punêndu-i mânile pe umerĭ. Étă mijlocul de a-țĭ face stare. Fiind-că mi-o spui formal, aștéptă sĕ raportez și-țĭ voiŭ aduce rĕspunsul, cum sĕ adaugĭ acéstă clausă.

Generalul Kisseleff, când fù întrebat de postelnicul în acéstă privință, — „omul acesta — dise, — este séu prea onest, séu prea nerod“.

Onest eram, — adaugă Eliade, — cât pentru cele ce erau ale patriei mele; ér cât pentru scopurile Rusiei, nerodia mea a costat'o mult.

Generalul hotărî clausa contractului astfel, ca la întêmplare de a nu i-se da voie sĕ publice regulamentul, guvernul sĕ-i cumpere numai 2000 de esemplare.

Se semnà astfel contractul de tipărire și, în curs de un an, tipărindu-se regulamentul, se deteră guvernului 300 de esemplare spre a se împărți autorităților. După un an dela tipărire nedându-se voie de a-se publica restul, guvernul ridicà și închise în archivă 2000 de esemplare, respunḑênd editorului 2000 de galbinĭ. — Lui Eliade însĕ îi mai rĕmaseră 1500 de esemplare, cu carĭ îșĭ propusese a paralisa planul inimicilor și pe carĭ le ținù ascunse până la retragerea Muscalilor din țéră. „Pentru-că, — adaugă Eliade, — eu a-șĭ fi fost în adevĕr un nerod, décă a-șĭ fi tipărit numai 2000 de esemplare, când contractul nu mĕ mărginea câte sĕ tipăresc, ci numai îndatora guvernul, câte sĕ cumpere“.

După urcarea pe tron a lui A. Ghica la 1834, Eliade se duse la ministrul de interne, M. Ghica, fratele domnitorului, și-i atrase atențiunea asupra anomaliei de a nu se fi publicat încă legea, după care se guverna țéra de doi anĭ, îi arătà învoirea sa cu guvernul Kisseleff, că el are încă disponibile 1500 de esemplare. Il rógă sĕ dea ordin autorităților, ca sĕ facă cunoscut celor ce ar dorì sĕ-șĭ procure regulamentul, care se va depune prin județe, pe la profesorĭ și alte persóne.

Și așa în scurt timp se împărțiră cele 1500 de esemplare amatorilor fără mijlóce, chiar gratis.

La 1836 [I. Ghica și A. D. Xenopol pun acéstă dată la 1838], venise timpul, ca Rusia sĕ culégă fructul politicei sale. Consulul cerù domnului, sĕ propună adunării generale spre revisuire regulamentul organic, în care sĕ se încorporeze și legile făcute de la votarea lui până atuncĭ Acum era sĕ iasă la lumină și articolul secret, care décă s'ar fi publicat sub guvernul rusesc, i-ar fi deochiat politica.

Membrii comisiunii alese de adunare spre a cerceta regulamentul, erau: Ștefan Bălăceanul, Em. Băleanul, I. Câmpeanul, I. Ottetelișanul, Gr. Cantacuzino, I. Russet,

*) Din conferența „Ioan Eliade Rădulescu“ ținută la 20 Ianuarie 1902 la teatrul Național din Craiova, de M. Strajan.

Cestiunea confirmării lui Mangra. Diarele unguresci publică următórea scire: *„Függellenség“* din Arad scrie, că secretarul din ministeriul de culte Mihail *Zsilinszky*, a făcut o declarație interesantă în Bekes-Csaba în *afacerea Mangra.* Zsilinszky luând parte la o festivitate de gimnastică, a convorbit c'un bărbat fruntaș aradan despre scaunul episcopesc din Arad. Secretarul de stat a declarat, că ministrul de culte și instrucțiune publică Wlassics consideră alegerea de episcop a lui Mangra de *afacere de naționalitate* și tocmai din causa acésta nu se amestecă în aceea, că ce fel de propunere va înainta guvernul corónei în cestiunea confirmării. *Sórtea episcopiei lui Mangra* — continuă secretarul — *stă esclusiv în mânile lui Coloman Szell.* Szell, ca ministru de interne, a intervenit și trateză afacerea ca afacere de naționalitate. Secretarul de stat nu crede, ca decisiunea să se întêmple de-ocamdată, fiind-că pactul ocupă tot timpul ministrului președinte.

Porta solicită acțiunea puterilor. Din *Constantinopol* se telegrafeză, că pórta otomană pregătesce o nouă notă circulară către cabinetele marilor puteri europene în cestiunea agitațiunilor sediţióse din Balcani. De astă dată nu e vorba numai de propaganda revoluționară a Bulgarilor, ci în deosebi de spiritul iredentist, ce în timpul din urmă s'a accentuat în elementul albanez. Pórta va cere, ca puterile în acțiunea lor diplomatică să ia în comun o decisiune cu privirea la agitațiunea pretendentului Aladro Kastrioti.

Pe când pórta vré să facă acésta și mai vré, ca prin intervenția puterilor să întroducă reforme în Macedonia, aducênd lucrul acesta la cunoscința populațiunei Macedoniei printr'un manifest, din *Sofia* se anunță că colonelul în retragere bulgar *Zancow* șeful revoluționarilor macedoneni, a dat un contra-manifest. El invită pe Bulgari să nu șovăéscă și să lupte la infinit pentru „sfânta causă“.

„Încă nu-i gata“...

Diarele din monarchie, mai ales însă cele din Budapesta, vestiseră dilele trecute, că *pactul austro-ungar* e gata și că n'au mai rĕmas, decât cestiuni bagatele asupra cărora încă se va face o învoială.

Scirea acésta o desminte acum însuși ministru-president Coloman *Szell.* Intr'o convorbire, ce a avut'o cu corespondentul unui diar, Coloman Szell a declarat următórele:

— „D-vóstră scrieți, că pactul e gata. Așa-i, că vedĭ acum și d-ta, că *pactul încă nu-i gata.* Am conferit óre și dile întregĭ și *n'am putut isprăvi încă*, ér d-vóstră vestiți, că e gata pactul. *Nu e gata încă.* Acésta, vĕ rog, s'o luați spre sciință“.

Cumcă pactul nu e gata încă, reiese lămurit din cele ce se publică în diare privitor la tratările, ce au avut loc Sâmbătă în Viena. Miniștri austriacĭ și ungarĭ au avut Sâmbătă o conferență, care a durat — c'o întrerupere de două óre — dela 9 óre diminéța până la 8 óre séra. La desbatere au luat parte cei doi miniștri presidenți, miniștri de comerciu și de finanțe.

Oficiosul *„Budapesti Tudositó“* e informat, că s'a dobêndit o învoială asupra mai multor puncte însemnate, ér cu privire la alte puncte s'a obținut o apropiere, însă cu privire la numĕróse puncte esistă încă diferențe mari, așa încât asupra acestora tratările vor trebui sĕ urmeze. Tratările vor urma în Budapesta. Miniștri ungari au părăsit alaltăerĭ séra Viena.

In urma declarației, ce a făcut'o Coloman Szell, organele pressei opoziționale maghiare someză pe ministrul președinte ungar sĕ facă a-se întinde tratările asupra „întregului complex“ al pactului, căcĭ Ungaria vré sĕ scie, câte jertfe va aduce pentru acest pact la singuraticele posiții. Decă Coloman Szell — dic foile amintite — voesce sĕ facă un pact drept și echitabil, sĕ elimineze din el tóte elementele umilitóre și păgubitóre, carĭ s'au grămădit în vechiul pact, în urma naivității și nesciinței guvernelor unguresci.

Stările din România in lumină evreéscă.

Diarul *„Jüdisches Volksblatt“* din Viena publică următórea corespondență originală din Bucuresci:

„Cu tótă recolta cea bună, situația economică a țĕrii nu e de loc așa splendidă, cum le place rapórtelor oficiale a o zugrăvi. Prin legislația dușmănósă față cu strĕinii este împedecată înflorirea industriei, ér fără industrie, agricultorul nu găsesce piață pentru productele sale. Clasa domnitóre n'are nicĭ atragere pentru muncă, nicĭ capital. Căcĭ adevĕratul civis romanicus nu cunósce, decât o singură țintă, de a ajunge cât mai curênd la un post gras în serviciul statului, fie ca civil, fie ca militar. Acéstă góna după carierele ușóre și strălucite, s'a generalisat în tótă țéra, și fiul țĕranului și al cetățénului bogat este educat în acest spirit, el nu vré sĕ urmeze cariera cinstită a tatălui sĕu, ci vré sĕ între în serviciul statului. Acéstă îmbulzélă la serviciile publice pe de-o parte, ér pe de alta împrejurarea, că de câte ori se schimbă regimul, totdéuna rĕmân pe drumurĭ o mulțime de funcționarĭ, produce o sumedenie de esistențe catilinare, demagogĭ de cea mai rea specie, carĭ infecteză atmosfera politică. Acești sunt agitatorii cei mai înverșunați contra „strĕinilor“, carĭ ar puté eventual sĕ le ia pânea din gură, aceștia sunt vecinicii rĕsvrĕtitorĭ contra Evreilor, a căror muncă liniștită le este un spin în ochĭ. Ei se avêntă la conducere, pe când adevĕratul popor român se retrage și este terorisat“.

Corespondentul diarului evreesc reproduce nisce pretinse declarațiunĭ ale d-lui P. Carp, care ar fi dis:

„Este indiferent, décă România s'a atașat sĕu nu la politica triplei alianțe, deóre-ce acéstа fiind o alianță negativă, alipirea României la acéstă alianță nu póte sĕ aibă, decât efecte negative. Putem avé convingerea, ar fi urmat d-l Carp, că în convenția triplei alianțe nu este prevĕdut nicĭ un cas concret, în care ar urma cooperația puterilor din tripla alianță, din contră convenția a stipulat numai în general, că décă una din aceste puterĭ ar fi atacată, cele-lalte două sĕ fie obligate a o sprijini. Tot o importanță negativă ar avé și dubla alianță, așa că Franța e paralisată atât prin tripla, cât și prin dubla alianță. Intre asemenea împrejurărĭ nicĭ nu póte fi vorba în sens practic de ideia de revanș a Franței. Aceleași efecte le-ar avé și acordul între Austro-Ungaria și Rusia relativ la politica din Balcanĭ, de óre-ce fără învoirea Rusiei este imposibilă o schimbare a statului quo. Décă de esemplu mișcarea din Macedonia ar duce la o revoltă, atuncĭ cele două puterĭ ar însărcina pe Turcia cu restabilirea ordinei.

Trecênd asupra României, d-l Carp ar fi constatat, că noua lege a meseriașilor, al cărei regulament acum se elaboréză, *nicĭ-odată nu se va aplica* și ar fi accentuat, că ura contra strĕinilor nu corĕspunde nicĭ problemelor civilisatorice ale țĕrii, nicĭ intereselor sale economice. Eu am enunțat-o acésta, ar fi dis d-l Carp, fără reservă și în cameră. Este mare întrebare, continuă d-l Carp, décă sistemul de economii întrodus de Sturdza se va puté menține pentru durată. Budgetul stabilit de Sturdza face 218 milióne lei, pe când budgetul, pe care îl stabilise Carp, când era ministru-președinte era de 227 milióne. Un guvern nu póte eși cu socotelile sale numai prin economii. Pentru stingerea împrumutului de 175 milióne, scadent peste doi anĭ, va trebui sĕ se facă un nou împrumut și cu cât se va face acesta mai curênd, cu atât mai favorabil va fi. Probabil, că tratările în acéstă privință se vor începe la tómnă. Cheltuielile de vr'o 15 milióne lei, necesare pentru procurarea de tunurĭ cu tir repede, se vor puté acoperi din prisosurile anilor viitorĭ. Recolta bună din anul acesta va influința favorabil asupra situației financiare a țĕrii, deși recolta porumbului lasă mult de dorit.

Remaniarea ministeriului nu a produs nicĭ o schimbare, continuă corespondentul. Cea mai mare grije a guvernului o formeză nervus rerum, ér bărbații intrați în ministerii sunt chemați a-l sprijini pe d-l Sturdza în punctul acesta. Marĭ speranțe nutresce d-l Sturdza față cu noul ministru de finanțe d-l *Costinescu*, fostul director al băncii generale. Dér este sciut, că acest domn a fost tot-déuna mare dușman strĕinilor și un înverșunat *antisemit*, așa că în privința acésta de la el nu ne putem aștepta nicĭ la un bine. Nicĭ întrarea în cabinet a lui *Pallade* nu însemnéză nicĭ un pas spre îndreptare, ér numirea lui Stătescu la ministeriul justiției este echivalentă cu un regres în justiția română. Marele cabinet liberal așadér, despre care visa d-l Sturdza, plutesce tot în apele vechĭ ale dușmăniei față cu tot ce ar corĕspunde unui program cu adevĕrat liberal și nu ofere nicĭ o garanție pentru îndreptarea stărilor în România“.

*

Tot clișeul vechiŭ și cunoscut al corespondenților evrei, carĭ ar dori ca liberalismul în România sĕ fie interpretat în sensul, cum îl vĕdurăm aplicat în țĕrile din apus în jumĕtatea a doua a secolului trecut. Acel liberalism însĕ, se scie, că a început sĕ-și piardă însemnătatea chiar și în țĕrile, unde s'a zămislit, pentru-că a fost prea de tot falsificat prin cultivarea intereselor jidovescĭ.

---

†

Victor Mihalyi de Apșa, metropolitul de Alba-Iulia, în numele sĕu și al fraților: *Petru*, deputat dietal, *Ioan*, protofisc al comitatului Maramureș, precum și al familiilor acelora, cu inima plină de durere dă de scire, cumcă sora lor

Ileana Mihalyi de Apșa,

vĕduvă Antoniu Várady de Kassa,

în urma unei bóle îndelungate, adĭ Duminecă la 9 óre din di, împărtășită cu ss. sacramente, a adormit în Domnul în etate de 67 anĭ. Osemintele i-se vor astruca în cimiteriul gr. cat. din Blașiŭ, Marțĭ în 26 (13) August 1902 la 3 óre din di.

Blașiŭ, la 24 (11) August 1902.

Fie-i țĕrîna ușoră și pomenirea-i binecuvêntată!

SCIRILE DILEI.

12 (25) August.

Escelența Sa Dr. Victor Mihalyi, archiepiscopul și metropolitul din Blașiŭ, a suferit o durerósă lovitură prin pierderea iubitei sale surorĭ *Ileana Mihalyi de Apșa*, vĕduva Varadi de Kassa, care a rĕposat erĭ, Duminecă, în Blașiŭ. — Ne asociem din inimă doliului Escelenței Sale și adresăm sincere condolențe ilustrei familii Mihalyi de Apșa.

Defraudări în Timișóra. Foile unguresci publică următórea scire: Procurorul comitatului Timiș, Dr. Constantin Sturdza fusese tras în cercetare disciplinară pentru óre-carĭ neorênduelĭ. D-l Sturdza, a făcut recurs la comitetul administrativ contra acestei cercetărĭ, care după părerea sa a fost nedréptă. In recursul sĕu d-l Sturdza a relevat nisce lucrurĭ, carĭ vor provoca sensație în tótă țĕra. El spune, că timp de 15 anĭ a avut ocasiune a studia manipulația banilor orfanilor și a descoperit cele mai marĭ neorênduelĭ. La 1899 a fost însărcinat cu studiarea bilanțului de la cassa orfanilor și în raportul, ce l'a presentat viceșpanului în privința acésta, a constatat, că din fondurile orfanilor lipsesc *două milióne* coróne. Raportul acesta a provocat mare consternație. Fișpanul a numit o comisiune de anchetă. Comisiunea a verificat cele descoperite de d-l Sturdza, însĕ la intervenția fișpanului afacerea s'a făcut mușama. In urma recursului d-lui Sturdza însĕ afacerea va veni érăși la ordinea dilei.

Mișcarea economică în România. Consulatul austro-ungar din Bucuresci în raportul sĕu de pe luna Iulie raporteză, că în Bucuresci s'a înființat o nouă societate pe acții sub numele „Societatea comercială română“ cu un capital de 100,000 lei, care se va ocupa cu diferite intreprinderĭ comerciale, ca exploatarea de pădurĭ, mine și petrol.

Același consulat raporteză, că nisce capitaliștĭ germanĭ au înființat în Valea Călugăréscă o fabrică de chimicalii cu un capital provisor de 400,000 lei. Fabrica își va începe lucrările în Septemvrie și va fabrica de-ocamdată fosfor. Décă acéstă fabrică va puté susține concurența, dice raportul consulatului, atuncĭ importul din Austro-Ungaria, care la 1900 a fost de 2,296,938 chilograme, va înceta cu desăvîrșire.

Emigrările jidovilor din România. Sub titlul acesta diarul „N. Fr. Pr.“ din Viena publică o corespondență din Bucuresci, în care corespondentul se plânge de persecuțiĭ și șicane. Revisorul școlar Mustața din Iașĭ ar fi închis peste 50 de

---

și I. Filipescu. Dér sĕ lăsam cuvêntul lui Eliade.

Cu toți acești membriĭ eram în relațiunĭ intime încă dela societatea filarmonică. In prima séră după numirea lor, ne adunarăm cu toții la d. I. Câmpineanul. Acolo le diseĭ: Domnilor, în cercetarea ce vețĭ face, vețĭ afla în originalul regulamentului subsemnat de 190 membri ai adunării de revisie, vețĭ afla un articol, care dice, că de astădĭ înainte orĭ ce legiuire se va face de corpul legislativ al țĕrii, sĕ nu mai aibă putere de lege, până ce nu o va încuviința curtea protectóre, și întări curtea suzerană. Cu acest articol, sub protecția binefăcĕtóre a Rusiei, suntem mai rĕu, decât în dilele lui Caragea, când țéra din autonomia sa își da singură legĭ și nu mai întreba pe nimenĭ.

— Nu se póte, rĕspunseră cei mai mulțĭ din cei adunați. Noi am fost membri și în adunarea de revisie a regulamentului, și un asemenea articol nicĭ nu s'a dat în desbatere.

— S'a adaus însĕ pe urmă, diseĭ eu, după ce s'a subsemnat regulamentul de d-vóstră.

— Nu se póte.

— Eu dic, că se póte, pentru-că s'a făcut.

— Ștefan Bălăceanul, — propuseră câțĭ-va, — a fost unul din secretarii adunării de revisie, el cată sĕ scie una ca acésta mai bine. Aidem cu toții la dênsul sĕ-l întrebăm.

Ne duserăm cu toții la St. Bălăceanul, ce locuia aprópe de d. Câmpeanul.

— Audĭ ce dice Heliade, — îl întrebară câțĭ-va: cunoscĭ dumnéta în regulament un asemenea articol, care sĕ ne ștérgă din ochĭ autonomia?

— Nu, rĕspunse Bălăceanul, — și nicĭ nu póte exista.

— Dumneavóstră sunteți membrii comisiunei, diseĭ eu, și vĕ asigur, că vețĭ da peste articolul acesta. Atuncĭ ce cugetați sĕ faceți?

— Până nu-l voiŭ vedé cu ochii, nu pot crede, adause cu gravitate St. Bălăceanul.

— Nu putem decide nimic astă séră adaoseră ceilalțĭ; mai tărdiŭ, vĕdênd și făcênd.

(Va urma.)

școlĭ jidovescĭ sub „pretext“, că instrucția nu se face conform programului statului. Guvernul pune taxe peste taxe pentru elevii evrei și multe alte persecuții se dice, că ar fi suferind „sermanii“ jidovĭ. Dintre „miile“ de casurĭ, corespondentul citéză casul lui Abraham Goldmann din Ilicila (Dobrogea), care ar fi servit 4 anĭ de dile în armata română și își îndeplinea tóte datoriile față cu statul, și totușĭ a fost silit sĕ-șĭ vîndă proprietatea de pămênt, ce o avea în numita comună și sĕ ia lumea în cap. — „N. Fr. Pr.“ publică acéstă corespondența pe pagina întâi a ediției de séra din 23 August.

Principele moștenitor al Germaniei, fiind învitat de Majestatea Sa monarchul nostru, va asista la manevrele armatei austro-ungare. Principele va sosi la 10 Septemvrie în Sasvar (Ungaria) și va sta până în séra dilei de 16 Septemvrie. Probabil, că principele profitând de ocasie, va face o visită și Curții regale române la Sinaia.

Representanța comunală a orașului Brașov este convocată în adunare generală pe Mercurĭ în 27, eventual Joi în 28 August st. n. la órele 3 p. m. în sala din casa sfatului. La ordinea dilei sunt 23 puncte.

Atentatul din Charkow. „*Neue Freie Presse*“ scrie: Privitor la atentatul în contra guvernatorului din Charkow, prințul Obolenski, se anunță, că un manifest al societății secrete „*Boyewaia Organisatzia*“ („Organisarea luptei“) declară, că Obolenski a omorît prin loviturĭ de cnut șépte-decĭ de persóne. Toțĭ funcționarii, carĭ l'au ajutat la acésta sunt considerațĭ ca complicĭ ai sĕi și vor fi pedepsiți ca atarĭ. Se dice că Obolenski n'a scăpat de mórte, decât mulțumită unei haine ce o purta și prin care glonțul pătrunde cu anevoie. Starea șefului poliției din Charkow, Bessonow, nu s'a înrĕutățit. Glonțul i-a pĕtruns în genunchĭ și pare a-i fi distrus acolo un nerv puternic. Arma de care s'a servit atentatorul, a fost un revolver nichelat, cu dece focurĭ. Se speră, că proiectilul n'a fost otrăvit.

Apel. In 3 August la 5 óre după amiadĭ s'a deslănțuit asupra comunei nóstre Bikis, districtul Năsĕudului, o tempestate cu ghiață de mărimea alunelor și a ouĕlor de găină, care a durat 11 minute. Intréga recoltă este nimicită; cucuruzele le-a culcat la pămênt și ghiața le-a sdrobit cu totul, asemenea holdele și ierburile, încât nu este cu putință nicĭ a-le cosi. Astă calamitate nu a fost destulă, căcĭ în 9 August după amiadĭ altă furtună cu vênt a împrăsciat fênațele strînse, încât bieții ómenĭ au rĕmas fără nimica, și mulțĭ sunt și vor fi siliți a lua lumea în cap. Suntem siliți decĭ a apela la ajutorul ómenilor îndurătorĭ, rugându i a deschide o listă de contribuirĭ și ajutórele ce s'ar stringe a-le trimite la adresa subscrisului, care după primire se vor publica cu mulțămită. — *Bikis*, în 15 August 1902. Cu stimă: *Damian Popp* preot local.

Restrîngerea manevrelor bulgare. Diarul „*Neues Wiener Tagblatt*“ află din Sofia, că Bulgaria voia cu ocasia serbărilor de la pasul Șipka, unde s'a ridicat o biserică în memoria Țarului liberator, sĕ mobileze, pentru încercare, o jumĕtate din armată, chiemând tóte reservele, însĕ Turcia a declarat, că décă manevrele bulgare ar lua astfel de proporțiunĭ, ea ar fi obligată sĕ ia mĕsurĭ militare la hotare. Pentru asta manevrele de la Șipka au fost restrînse.

Victima radelor Röntgen. Tribunalul din Hannovera a judecat dilele acestea o afacere unică în felul sĕu. Acusatul era un distins medic cu numele Dr. Schtirmeyer, specialist în bóle de femei. O damă tînĕră căreia îi crescea barbă, a consultat pe medic, că ce ar trebui făcut, ca sĕ-i dispară perii de pe față. Medicul a îndepărtat perii cu razele Röntgen, însĕ în urma acestei operații s'au produs nisce pete pe obraz, carĭ s'au prefăcut în rănĭ, diformând fața frumósei dame. Tribunalul l'a condamnat pe medic la o amendă de 300 mărcĭ.

Urîțenia ómenilor marĭ. Un profesor al universității din Paris a terminat de curênd pentru usul sĕu personal o lucrare interesantă. El a notat semnele de degenerescență fisică a scriitorilor celebri. Resultă din acest studiu, că natura nu-șĭ risipea altă-dată darurile pentru ómenĭ de litere, autorul constatând, că aprópe toțĭ literații — mai ales cei de origine engleză — erau atinșĭ de o infirmitate óre-care. *Shakespeare* șchiopăta de piciorul stâng. *Byron* era șchiop de piciorul drept. *Milton* era orb. *Pope* era cocoșat. *Swift*, autorul călĕtoriilor lui Gulliver, era diform. Celebrii istoricĭ *Hume* și *Gibbon* erau de o corpolență fenomenală. Cel din urmă avea nasul atât de lung și obrajii atât de umflațĭ, încât d-na Deffant, care era órbă, pipăindu-i odată figura — ceea-ce făcea tuturor visitatorilor, carĭ îi erau presintațĭ pentru prima óră — scóse un strigăt de gróză, credêndu-se victima unei mistificații. Cu tóte acestea, ni-se pare, că aceste caractere fisice așa dise particulare literaților, nu ajung spre a proba urîțenia marilor scriitorĭ.

Tinerimea română din Zêrnescĭ învită la representația teatrală împreunată cu dans, ce se va ține Joi, în *15 (28) August* 1902, în sala cea mare a hotelului comunal din loc. Inceputul la órele $7^1/_2$ séra. Prețul de întrare: la bunăvoința P. T. public. Venitul curat este destinat pentru biblioteca șcólei. Ofertele marinimóse se primesc cu mulțămită și se vor publica.

Programul: 1) „Surugiul“ monolog comic, de Vasilie Alexandri. 2) Teatru: „Un om buclucaș“ comedie într'un act, de Michel și Labiche, localisată de d-na M. Baiulescu. După producțiune urméză dans.

Un concert urmat de dans va arangea tinerimea română din *Pecica-română la 15/28* Aug. (Sf. Maria mare) în sala asilului de băiețĭ. Prețul de întrare: Locul I 2 cor. 40 fil. Locul II 1 cor. 60 fil. Loc de stat 1 cor. Comitetul arangiator: Aureliu Novac, președinte. Octavian Tămășdan, secretar. Ioan Ardelean. Petru Russu, Ioan Sfăt, Virgil Ciaclan, Alexandru Roja. Stefan Tămășdan jun. Inceputul la 8 óre séra. Venitul curat, pentru scop filantropic. Contribuirile se primesc cu mulțămită și se vor publica.

Programa: 1) „Coróna cufundată“, de Bönicke, esec. de corul bărbătesc. 2) „Doina“, poesie de G. Coșbuc, decl. Ioan Sfăt. 3) „Reminiscences de Lucia di Lammermoor“, F. Liszt. esec. la pian prin d-șora Olgița Gerich. 4) „Somnoróse păsărele“, *** esec. corul bărbătesc. 5) „Nărodul și negutătorul“ dialog de A. Pan, decl. de L. Igrișan și A. Roja. 6) „IX-mo concerto“, de C. Beriot, esec. prin violină de V. Ciaclan. 7) „Noua călugăriță“ de *** corul bărbătesc. 8) Phantasie „Ballet“, de C. Beriot esec. prin violină de Virgil Ciaclan, acom. la pian Olgița Gerich. „Sêrbóica“, de I. Vidu, esec. de corul bărbătesc.

Rectificare. In rubrica „Literatură“ din numĕrul de Duminecă, în aprecierea valorósei cărțĭ a d-lui canonic metropolitan Dr. Augustin *Bunea* „Episcopii Petru Paul Aron și Dionisie Novacovicĭ“ s'a strecurat o eróre, punêndu-se prețul pentru România 10 lei, în loc de 5 lei.

Villa Kertsch. Atragem atențiunea publicului, care petrece în vilegiatură la Brașov, asupra vilei Kertsch. situată lângă palatul de justiție, unde se află odăi arangiate cu tot comfortul, ér în parterre restaurant cu grădină.

Ce e bun, nu e scump. Se atrage atențiunea on. public strein, că la cumpĕrăturile ce le face, sĕ aibă în vedere firma *M. L. Laszló succesor Iuliu Popp*, têrgu Inului 29. Piața Francisc Iosif, unde se vînd cu prețurĭ reduse toțĭ articulii de seson.

Despărțĕmêntul „Zêrnescĭ“ al Asociațiunei.

Onorată Redacțiune!

Voind a reveni asupra cestiunei despărțĕmêntului „Zêrnescĭ“ al „Asociațiunei“ sulevată în corespondența din nr 172 n. c. al diarului d-vóstrĕ, permiteți-mĭ Vĕ rog, a face unele reflexiunĭ asupra unui punct al corespondenței și a mĕ pronunța în general asupra sorții amintitului despărțĕmênt.

Din corespondența amintită reiese limpede, că fostul despărțĕmênt II (Bran) cu centrul în comuna Zêrnescĭ, a prosperat și s'a ridicat la reputația de care se bucura pe acel timp, numai cu concursul comunelor brănene. Asertiunea, că fără participarea acelora, sórtea despărțĕmêntului ar fi fost aceea în care se găsesce de facto astădĭ, nu mi-se pare basată. Din contră, motivele aduse în discuția diaristică pe acel timp se susțin și astădĭ, pe basa rapórtelor anuale publicate de dirigentul despărțĕmêntului în organul de publicitate al „Asociațiunei“.

Prin acésta însĕ nu voesc a acusa de indolență inteligența de pe acel timp a comunelor brănene, dér nicĭ nu voesc a lua în apĕrare isprăvurile inteliginței de astădĭ din comuna Zêrnescĭ, pentru-că cine cunósce în de-ajuns starea socială din comunele brănene și aceea din comuna Zêrnescĭ, ușor póte afla motivul indiferentismului, ce a esistat și esistă și astădĭ între aceste două grupărĭ de inteligență.

Acest indiferentism nu pot dice, că provine din vre-o pornire rĕutăciósă, ci din causa situațiunei topografice a comunelor brănene, precum și din causa egoismului prea pronunțat, ce stăpânesce inteligența din Zêrnescĭ.

Bine a făcut inteligența din comunele brănene, că s'a grupat în jurul unui centru de activitate deosebit și mai firesc, și e afară de orĭ-ce îndoiélă, că resultatele practice vor fi neasĕmănat mai îmbucurătóre.

Ceea-ce privesce sórtea despărțĕmêntului „Zêrnescĭ“ cu cele 4 comune mărginașe, corespondentul descrie numai tristul adevĕr.

Domnul advocat Nicolau Garoiŭ, fostul director al despărțĕmêntului, care prin posiția sa socială, prin tactul și energia ce tot-déuna l'a caracterisat, ridicase despărțĕmêntul nostru la frumosul renume, la care póte nu se ridicase nicĭ unul din despărțĕminte, scim că a demisionat. Cu regret am fost luat scire la timpul sĕu despre demisiunea d-sale din acest post onorific de director, post pe care cu atâta demnitate îl purtase.

Motivele de dimisionare ale d-lui Nicolau Garoiu — pe carĭ nu vréu sĕ le înșir aicĭ — pentru persóna d-sale sunt destul de grave, și cred, că are dreptate, dér despărțĕmêntul, causa comună, care sufere pagube necalculabile, — nu pórtă nicĭ o vină. In respectul acesta, décă demisia d-lui advocat Nicolau Garoiu este irevocabilă și décă d-l Dr. Iancu Mețianu nu și-a oferit încă binevoitorul concurs la începerea activității despărțĕmêntului după o stagnare de 3 anĭ de dile, pe acéstă cale este rugat a interveni pentru convocarea comitetului despărțĕmêntului. care va avé chemarea a-se constitui de nou, a alege de director pe însușĭ d-l Dr. I. Mețianu și astfel a se pune capĕt unor stărĭ regretabile.

V.

Convocare.

Comitetul *despărțĕmêntului „Făgăraș“* al „Asociațiunii“ pentru literatura rom. și cultura poporului rom., prin acésta convócă adunarea generală cercuală pre *31 August* st. n. 1902 în *Arpașul inferior* și învită cu tótă onórea pe toțĭ membriĭ și sprijinitoriĭ Asociațiunei.

Program: 1. Participare în corpore la serviciul divin. 2. Deschiderea adunărei prin director. 3. Raportul comitetului despre activitatea despărțămêntului, prin secretar. 4. Raportul cassarului. 5. Esmiterea comisiunilor pentru censurarea rapórtelor și încassarea taxelor dela membriĭ vechĭ și înscrierea de membriĭ noi. 6. Rapórtele comisiunilor. 7. Disertațiunĭ, carĭ vor fi a se presenta presidiului cu 2 dile mai înainte spre censurare. 8. Eventuale propunerĭ. 9. Alegerea a 2 delegațĭ la adunarea generală. 10. Inchiderea adunărei.

Făgăraș, 21 August 1902.

I. Macaveiŭ, m. p. director. *Dr. Șenchea* m. p. secretar.

Apel.

„*Societatea pentru crearea unui fond de teatru român*“, una din puținele nóstre instituțiunĭ valoróse de cultură, își va ține adunarea generală de ĕst-timp în orașul nostru în dilele de *7 și 8 Septemvre* st. n. a. c.

Este prima óră, că poporul român din aceste părțĭ estreme ale patriei nóstre are fericirea a primi în mijlocul sĕu pe representanțiĭ unei societățĭ, ce ș'a pus ca devisă sublimă: *Propagarea culturei naționale prin fondarea unui teatru român*, este prima óră când ni-se oferă buna ocasiune de a-ne achita în mod demn de o veche datorie națională, ce ni se impune prin *sprijinirea morală și materială* a acestei valoróse instituțiunĭ culturale.

Subscrisul comitet nu se îndoesce nicĭ pe un moment, că onoratul public român din aceste părțĭ se va ridica și cu acéstă ocasiune la culmea datoriei sale naționale, de aceea ne luăm voie a ne îndrepta către dênsul cu deplină încredere cu acea rugare căldurósă, că de-oparte cât mai mulțĭ sĕ între în șirul membrilor societățiĭ, de altă parte sĕ se presente la adunare în numĕr cât mai considerabil.

Spre atingerea unui resultat cât mai îmbucurător, care sĕ ne facă onóre și sĕ ne ridice prestigiul înaintea némului nostru, apelăm la tótă suflarea românéscă din aceste părțĭ, dér cu deosebire la generositatea institutelor nóstre de credit și economiĭ, la preoțimea și învĕțătorimea din ținut și peste tot la întréga parte inteligență a poporului nostru, ca sĕ ne onoreze cu sprijinul lor marinimos și binevoitor.

Lista de înscriere, împreună cu sumele încassate, se va înapoia comitetului cel mult până în diua de 5 Septemvre st. n. a. c.

Bistrița, la 12 August 1902.

In numele comitetului aranjator:

Gerasim Domide, președinte. *Dr. Victor Onișor*, secretar.

ULTIME SCIRI.

Paris, 25 August. Presidentul *Loubet* a făcut o visită reginei-mame Christina a Spaniei. După president regina-mamă primì pe ministrul de externe Delcassé.

Berlin, 25 August. In cercurile diplomatice de aicĭ se vorbesce despre o apropiată visită a regelui Alfons XIII.

Londra, 25 August. Președintele statelor unite, Roosewelt, a început erĭ un turneu electoral, care va dura două sĕptĕmânĭ. In acest turneu va ține 40 de discursurĭ.

Diverse.

O petițiune scurtă. In luna Brumarie a anului XI, după calendarul format în vremea marei revoluțiunĭ francese, ceeace după calendarul nostru însemnéză în Octombre anul 1802, locuitoriĭ orășelului Caudebec din Francia făcură o petițiune la minister pentru a face o șosea dela Caudebec la Rouen și Hâvre. Cererea lor nu fù ascultată și atuncĭ un fruntaș din Caudebec scrise următórele cuvinte marelui Bonaparte:

— „Cum ți-a ajutat Dumnedeu, de te-ai făcut un domn așa de strălucit în lumea acésta, ajută-ne și nouĕ sĕ ni-se dea voie de a puté construi drumul de care avem lipsă în afacerile nóstre comerciale.“

Șoséua fù construită.

Sosițĭ în Brașov.

Pe diua de 23 August 1902.

H. Pomul verde. Nicu Filipescu, Bucurescĭ; Gaal, T. Becse, Gamó, Giula. Dobiaschi, Arad; Lazar. Tușnad; Suljok, Oradea; Sony. A. Iulia; Richard. Pelme, Viena: Lindauer, Charlottenburg; Greberowschy, Constantinescu, Sinaia; Simovicĭ. Popițeanu, Vonulescu, Bucurescĭ.

H. Europa: Körber, Seghedin; Spitz, Pesta; Baumgartner, Kunody, Brauner. Viena; Orghidan, Iorgulescu. Nicolaevicĭ, Bucurescĭ.

H. Orient: Atk-ry, Viena; Bálint, Cs. Somlyó; Meissner, Traugott, Vaț; Negreanu, Ionescu, Bucurescĭ; Christodulo, Găieștĭ; Cetățianu, Galațĭ; Enescu. Bacău; Dimitrescu, Homoricĭ.

H. Grand: Orășanu, Brăila; Dumitrescu, Bucurescĭ: Brunner, Londra; Ott, Pesta.

H. Bucurescĭ: Jerabek, Zelau; Ban, Pesta; Albert, Triest; D-na Kleinhempel, Turda; Schubert, Dresda; Orman, Craiova; Sigmund a Ploieștĭ; Iorganda, Corfeanu, D-na Kaufmann, Bucurescĭ.

Proprietar: Dr. Aurel Mureșianu.
Redactor responsabil: Traian H. Pop.

Cursul la bursa din Viena.

Din 22 August n. 1902.

Renta ung. de aur 4%	121.20
Renta de corone ung. 4%	98.—
Impr. căil. fer. ung. in aur 4½%	119.—
Impr. căil. fer. ung. in argint 4½%	100 —
Oblig. căil. fer. ung. de ost I. emis.	118.80
Bonurĭ rurale ungare 4%	97.60
Bonurĭ rurale croate-slavone	98.—
Impr. ung. cu premii	202.—
Losurĭ pentru reg. Tisei şi Seghedin	162 25
Renta de argint austr.	101.75
Renta de hârtie austr.	101.65
Renta de aur austr.	121.55
Losurĭ din 1860.	152.30
Acţii de-ale Băncei austro-ungară	15.85
Acţii de-ale Băncei ung. de credit	727.—
Acţii de-ale Băncei austr. de credit	682.25
Napoleondorĭ	19.06
Mărcĭ imperiale germane	117.—
London vista	239.70
Paris vista	95.15
Rente austr. 4% de corone	100.15
Note italiene	94 35

Cursul pieţei Braşov.

Din 23 August n. 1902.

	Cump.	Vênd.
Bancnot rom.	18.90	18.94
Argint român.	18.80	18.88
Napoleond'orĭ.	19.04	19.07
Galbenĭ	11.20	10.30
Ruble Rusescĭ	2.54	—.—
Mărcĭ germane	117.25	—.—
Lire turcescĭ	21.40	21.50
Scris fonc. Albina 5%	101,—	102.—

Preţurile cerealelor din piaţa Braşov.

Din 22 August 1902.

Mĕsura sĕu greutatea	Calitatea.	Valuta în Kor.	fil.
1 H. L.	Grâul cel mai frumos	10	80
"	Grâu mijlociu	10	40
"	Grâu mai slab	10	—
"	Grâu amestecat	8	—
"	Secară frumósă	7	60
"	Sĕcară mijlocia	7	40
"	Orz frumos	6	80
"	Orz mijlociu	6	60
"	Ovĕs frumos	4	80
"	Ovĕs mijlociu	4	70
"	Cucuruz	8	80
"	Mălaiu (meiŭ)	8	—
"	Mazăre	18	—
"	Linte	13	—
"	Fasole	10	—
"	Sĕmênţă de in	24	—
"	Sĕmênţă de cânepă	6	—
"	Cartofĭ	1	70
"	Măzăriche	—	—
1 kilă	Carne de vită	—	96
"	Carne de porc	1	04
"	Carne de berbece	—	72
100 kil.	Sĕu de vită prospĕt	44	—
"	Sĕu de vită topit	64	—

Têrgul de rîmătorĭ din Steinbruch.

Starea rîmătorilor a fost la 19 August n. de 45.950 capete, la 20 August au intrat 891 capete şi au eşit 883 capete, rĕmânênd la 21 August n. un numĕr de 45,958 capete.

Se notéză marfa unguréscă: veche grea dela 104—106 fil. tînĕră grea dela 111—112 fil., de mijloc dela 110—111 fil. uşóră dela 110—111 fil. — Sêrbéscă: grea 109—111 fil., de mijloc 108—109 fil., uşóră 106—108 fil. kilogramul.

Cursul losurilor private

din 20 August 1902.

	cump.	vêndr
Basilica	19 20	20.25
Credit	428. –	431 50
Clary 40 fl. m.	195.—	198 —
Navig pe Dunăre.	—.—	—.—
Insbruck	82.50	84 50
Krakau	74.50	76.50
Laibach	70 —	74 —
Buda	—.—	—.—
Palfty	185.	196.—
Crucea roşie austriacă	190 —	194 —
" " ung.	55 —	56 —
" " ital	27.50	28 50
Rudolf	75.—	79.—
Salm	235.—	237.—
Salzburg	75.—	78.—
St. Genois	264 —	274. –
Stanislau	—.—	—.—
Trientine 4½% 100 m. c.	424 —	427 –
" 4% 50	43.—	45 —
Waldstein	67.—	69.—
" de 10 francĭ	34.—	35 75
Banca h. ung. 4%	—.—	—.—

Bursa de mărfuri din Budapesta.

din 21 August. 1902

Sĕminţe	Cualitatea per Hect.	Preţul per 100 chilograme dela	până la
Grâu Bănăţenesc	80	7.25	7.45
Grâu dela Tisa	80	7.20	7 40
Grâu de Pesta	80	7.15	7.40
Grâu de Alba regală	80	7.15	7.25
Grâu de Bácska	80	.—	.—
Grâu unguresc de nord	80	.—	.—
Grâu romănesc	80	.—	.—

Seminţe vechĭ orĭ nouĕ	Soiul	Cualitatea per Hect.	Preţul per 100 chilograme dela	până la
Sĕcara		70—72	6.10	6.25
Orz	nutreţ.	60—62	5.90	6.
Orz.	de rachiu	62—64	5.25	5.40
Orz.	de bere	64—66	5.15	5.25
Ovĕs		——	.—	—.
Cucuruz	bănăţén	75	.—	—.
Cucuruz	alt soiu	73	—.—	—.—
Cucuruz	" "			
Hirişcă			4.50	5.—

Producte div.	Soiul	Cursul (Preţul per 100 de chilograme) dela	până
Săm. de trifoiŭ	Luţernă ungur.	—.—	—.—
"	" transilvană	—.—	—.—
"	" bănăţénă	—.—	—.—
"	" roşiă	—.—	—.—
Ulei de rapiţă	rafinat duplu	—.—	—.—
Ulei de in		—.—	—.
Unsóre de porc	dela Pesta	69.—	69.50
" "	dela ţéră	—.—	—.—
Slănină	sventată	59. –	59.50
Prune	din Bosnia	62.50	63.—
"		—.—	—.—
Lictar	Slavon şi Serbia	—.—	—.—
"	din Serbia în s.	—.—	—.—
Nucĭ	slavon nou	—.—	—.—
Gogoşĭ	sêrbesc	—.—	—.—
"	din Ungaria	—.—	—.—
Miere	unguresci	—.—	—.—
"	serbescĭ	.—	—.—
Cĕră	brut	—.—	—.—
Spirt	Drojdiuţe de s.	—.—	—.—

Bursa de Bucuresci

din 21 August 1902

Valorĭ	Do-bêndă	Scad. cup.	Cu banĭ gata
Renta amortisabilă	5%	Apr.-Oct	98.¼
" " Impr. 1892	5 "	Ian.-Iul.	97.½
" " din 1893	5 "	" "	97.½
" " 1894 int. 6 mil.	5 "	Apr.-Oct.	—.—
" " Impr. de 32½ mil.	4 "	Ian.-Iul.	84.½
" " Impr. de 50 mil.	4 "	" "	84.¾
" " Impr. de 274 m. 1890	4 "	" "	85.¼
" " Impr de 45 m. 1891	4 "	" "	85.—
" " Im de 120 mil. 1894	4 "	" "	85. –
" " Impr de 90 mil. 1896	4 "	" "	85.½
Oblig. de Stat (Conv. rurale)	6 "	Mai-Nov.	85.½
" Casei Pensiunilor fr. 300	10	" "	—.—
" comunei Bucurescĭ 1883	5%	Ian.-Iul.	—.—
" " " din 1884	5 "	Mai-Nov.	—.—
" " " din 1888	5 "	Iun.-Dec.	—.—
" " " din 1890	5 "	Mai-Nov.	—.—
Scrisurĭ fonciare rurale	5 "	Ian.-Iul.	98.⅛
Scris. fonciare rurale din 1890	4 "	" "	86.½
" " urbane Bucuresc	5 "	" "	86.½
" " " Iaşĭ	5 "	" "	80.—
Oblig. Soc. de basalt artificialĭ	6 "	" "	—.—
	V..N.		—.—
Banca Rom. ult. div. fr. 12.81	500	150 v.	
Banca Nation. ult. iv. 85.—	500	într. v.	—.—
Banca agricolă	500	150 v.	2375
Dacia-România ult. div. 35 lei	200	într. v.	200.—
Naţionala de asig. ult. div. lei 43	200	" "	155.—
Soc. bazalt artif. ult. div. lei 30	250	" "	390 —
Soc. rom. de constr. ult. div. 15 l.	250	" "	389.—
Soc. rom. de hârtie ult. —.—	100	" "	—.—
„Patria" Soc. de asig. ult. 4 lei	100	" "	—.—
Soc. rom. de petrol I em. u. d. 0	200	" "	—.—
" " " " 2 em. u. d. 0	1000	" "	—.—
Soc. de fur. militare u. d. 60 l.	300	" "	—.—
„Bistriţa" soc. p. f. hârtii 30 l	1000	" "	—.—
Sociat. p. constr de Tramaxs	200	" "	—.—
20 francĭ aur	—	" "	—.—
Fabricile Unite de gazóse.	12	" "	.—

Scompturi:

Banca nat. a Rom.	6%	Paris	3%
Avansurĭ pe efecte	7 "	Petersburg	5%
Banca agricolă	9-10%	Berlin	—
Londra	3 -	Belgia	3—
Viena.	3½	Elveţia	3½

Nr. 12723—1902.

Licitaţiune cu oferte.

Marţĭ în 2 Septemvre a. c. la 10 óre a. m. se va ţiné la oficiul economic orăşĕnesc licitaţiune cu oferte, spre a se da în întreprindere lucrările de regulare a străḑiĭ Moriĭ din Braşovul-vechiŭ, pentru care s'a proiectat a se spesa 5228 cor. 63 fil.

Amatoriĭ de asemenea întreprinderĭ au se-şĭ înainteze ofertele în scris la oficiul economic orăşĕnesc până la óra sus numită.

Aceste oferte au sĕ fie provĕḑute cu timbru de 1 corónă şi cu vadiu de 5% socotit după suma proiectată, apoi au sĕ fie închise şi sigilate.

În textul ofertelor are a fi arătat în cifre şi în litere suma, care are de cuget oferentul a o scădea din suma proiectată şi a o esprima şi în procente, mai departe oferentul are a da declaraţiunea în contextul ofertului, că cunósce condiţiunile ofertului şi a le licitaţiunei, şi că sĕ supune acestora necondiţionat.

Condiţiunile specificate şi proiectul speselor, oferentul le póte lua în vedere în localul oficiului economic orăşĕnesc, tot-déuna înainte de méḑăḑi dela 8—12 óre.

Brassó, 19 August 1902

1—2.(688). *Magistratul orăşenesc.*